

Vård- & omsorgsnämnden

Nämndordförande: Monica Kjellman

Förvaltningschef: Mona Bakhshi Poor

Datum: 2024-09-09

Verksamhetsberättelse delårsbokslut (långversion)

Innehållsförteckning

1	Viktiga händelser under 2024.....	4
2	Ekonomisk sammanfattning.....	5
3	Åtgärder för budget i balans	6
4	Mål och måloppfyllelse.....	7
5	Verksamhetsuppföljning.....	15
6	Internkontroll.....	29
7	Personaluppföljning	30
8	Framåtblick	31
9	Målbilaga	35
10	Bilaga över strategiska nyckeltal	38
11	Bilaga Internkontroll	40
12	Ekonomiska bilagor - egen regi VON	41

1 Viktiga händelser under 2024

- Hälsosamtal har erbjudits till alla över 80 år med syfte att förebygga ofrivillig ensamhet, fysiska besvär, psykisk ohälsa och förlorad känsla av sammanhang.
- Arbetet med att ta fram en lokal handlingsplan för God och Nära vård och omsorg påbörjas.
- Granskning av LSS-verksamheten genomförs av EY på uppdrag av kommunledningen.
- Fixartjänsten återinförs på socialförvaltningen.
- Satsning för att rusta upp träffpunkter påbörjas.
- Samarbetsavtalet med Väntjänsten förlängs.
- Görjansängens träffpunkt byter namn till Träffpunkt Ljusterö.
- Ett särskild skärgårdsbidrag införs för verksamheter ute i skärgården. Anslag avser täcka ökade kostnader såsom som båttaxi, långa resvägar och andra ökade kostnader inom skärgården.
- Ljusterö gruppbostad har avvecklats.

2 Ekonomisk sammanfattning

Vård och omsorgsnämndens nettokostnader för perioden uppgår till 489 781 tkr vilket ger ett underskott på 9 347 tkr jämfört med budget. De tidigare VON delarna har ett underskott på 5 019 tkr och Egen regi ett underskott på 4 328 tkr jämfört mot budget, vilket netto ger ett totalt underskott på 9 347 tkr.

Nämndens bokslutsprognos helår sätts till - 17 000 tkr jämfört med budget.

2.1 Delårsbokslut

Ekonomisk sammanfattning delår

Belopp i tkr	Period jan-aug				Helår 2024			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall fg år
Nämndens intäkter								
Avgifter	25 022	18 820	6 008	21 634	28 992	34 992	6 000	37 997
Övriga intäkter	53 394	37 029	16 366	58 592	55 072	74 072	19 000	93 822
Summa intäkter	78 416	55 849	22 374	80 226	84 064	109 064	25 000	131 819
Nämndens kostnader								
Personalkostnader	-157 734	-152 038	-5 696	-149 434	-227 899	-235 899	-8 000	-229 072
Lokalkostnader	-38 002	-38 069	67	-37 226	-57 078	-57 078	0	-54 526
Kapitalkostnader	-280	-243	-37	-395	-364	-364	0	-511
Köp av verksamhet	-337 985	-311 634	-26 351	-313 588	-467 712	-501 712	-34 000	-485 120
Övriga kostnader	-34 196	-34 493	297	-36 359	-51 712	-51 712	0	-55 948
Summa kostnader	-568 197	-536 476	-31 721	-537 001	-804 764	-846 764	-42 000	-825 177
Nämndens nettokostnader	-489 781	-480 433	-9 347	-456 775	-720 700	-737 700	-17 000	-693 358

3 Åtgärder för budget i balans

Negativ förändring av resultat i förhållande till budget kan förklaras med:

- Mycket stor ökning av SÄBO platser maj- aug. 39 nya SÄBO placeringar på 4 månader.
- Högre ersättningar till Egen regi för vissa individer på LSS Boende.
- LSS egen regi har underskott på LSS boende och stöd och service boende med anledning av högre personalkostnader än vad ersättningen täcker.

Vid prognossättning under året på Vård och omsorgsnämnden är det ofta volymer av insatser som påverkar i stor grad, men även enskilda insatser kan vara kostsamma. Eventuella beslut kan komma med kort varsel.

Nämnden kan inte nå budget i balans då stora volymförändringar skett under året. Volymtillväxten som skett under året påverkar även kostnader för 2025.

4 Mål och måluppfyllelse

4.1 Österåkers verksamheter präglas av hög kvalitet

4.1.1 Nämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
		Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	35	31		30	30

Utfall 2024 saknas vid tiden för delårsrapporten.

För att uppnå rättssäkerhet har socialförvaltningen effektiviserad hanteringen av ansökningar, utskrivningar från sluten vård inom äldreomsorg. Detta för att säkerställa att beslut ska kunna verkställas inom lagliga tidsgränser. Närmare ledarskap som har lett till bättre stöd till biståndshandläggare har effektiviserat handläggningen.

Väntetiden i antal dagar från ansökan till första erbjudandet förväntas bli kortare än året innan. Detta på grund av socialförvaltningens åtgärder för effektiv handläggning. Dock har antal beslut om särskilt boende markant ökat sedan maj månad, vilket kan leda till ökade väntetider på grund av att platstillgången har försämrats. Resultatet redovisas i helårsbokslutet.

Utredningsmetoden enligt Individens behov i centrum (IBIC) säkerställer att brukarens livsområden kopplat till behovet utreds genom att kartlägga förmågor och behov av stöd.

Biståndshandläggare har fått utbildning i Lex Sarah samt i Förvaltningslagen som en del att uppnå målet med rättssäkerhet.

Socialförvaltningen arbetar med att brukare ska ha aktuella beslut om de insatser som beviljas. Den enskilde ska få möjlighet att vara delaktig i utredningsprocessen och planeringen av sina insatser.

4.1.2 Brukare ska uppleva insatser från socialtjänsten som tillfredsställande.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
	—	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	83 %	88 %		84 %	84 %
	—	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren trivs alltid på sin dagliga verksamhet, andel 100 %	100 %	93 %		90 %	90 %
	—	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	76	75		83	83

Utfall saknas för 2024 vid tiden för delårsrapporten.

Socialförvaltningen har ökat servicenivån genom att ta bort telefontider. Syftet är att öka tillgängligheten för brukare och deras anhöriga. Arbetet pågår för att förbättra informationen om insatser, utförare och aktiviteter till invånare. Syftet med arbetet är att informationen ska bli mera användarvänlig och lätt att hitta. Socialförvaltningen arbetar för att minska ofrivillig ensamhet bland äldre och personer med psykisk funktionsnedsättning. För att främja arbetet har vissa träffpunkter fått medel för att bland annat tillsätta en digital coach, utveckla ett välfärdsbibliotek och en modern seniortorg som kan erbjuda en bredd av aktiviteter och som inkluderar och engagerar seniorer i kommunen. En digitalcoach har anställts för att de äldre ska få stöd i att hantera digitala verktyg och utrustning och därmed kunna vara med i den tekniska utvecklingen i samhället.

Under delåret har arbetet med att förbättra utemiljön och innemiljön pågått på Solskiftets barnverksamhet, Görjansängens särskilda boende, Skeppets gruppbostad samt på träffpunkter. Syftet är att brukare ska trivas i de miljöer de vistas i och att dessa miljöer ska vara anpassade efter deras behov.

4.2 Österåker har en robust och effektiv ekonomi

4.2.1 Vård- och omsorgsnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utveckling relativt sett ska öka.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
	—	Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	1	0		-1	-1
	—	Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)	-22	-25		-15	-15

Utfall saknas för 2024 vid tiden för delårsrapporten.

Den demografiska utvecklingen där andelen äldre ökar i kommunen, ställer krav på nytänkande, ändamålsenliga insatser och effektiv resursanvändning. I Österåkers kommun består de flesta nyinflyttade av barnfamiljer. De flesta som är äldre har bott i kommunen sedan länge.

Kostnader för insatser enligt LSS har varit större än budgeterat avseende bostad med särskilt service för vuxna, LSS. Detta kan bero på att boendena har behövt högre bemanning för att brukarnas behov ska kunna tillgodoses. Vård och omsorgsnämnden har gett socialförvaltning i uppdrag att se över möjligheten till en ny ersättningsmodell inom LSS. Utredningen pågår.

Nettokostnadsavvikelse som resultatindikator mäter avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad för LSS, kr/inv. och för äldreomsorg. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Källa: SKR.

4.2.2 Nämnden ska eftersträva hög effektivitet i sina verksamheter.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
	—	Effektivitetsindex LSS boende och daglig verksamhet	79	61		63	60

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
	—	Effektivitetsindex äldreomsorg	87	91		90	95

Utfall saknas för 2024 vid tiden för delårsrapporten.

Socialförvaltningen strävar efter att medarbetare ska ha ämneskunskap, professionell förhållningssätt och målmedvetenhet i utövandet av sin yrkesroll. Genom att ha effektiv arbetssätt i handläggning och samarbete mellan verksamheter, kan hög effektivitet uppnås.

I Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsplan för 2024-2026 anges planerade effektiviseringsåtgärder. Exempel på dessa är digitala lösningar på posthantering, välfärdsteknik som GPS-larm och nyckelfrihemtjänst, samplanering mellan verksamheter inom egenregion och samarbete med andra kommuner för att få ökad kunskap och utbyte av erfarenheter, arbetsmetoder och utvecklingsprojekt.

Resultatet mäts genom effektivitetsindex som i sin tur mäter förhållandet mellan kvalitet, upplevelsen av självbestämmande och kostnader för insatsen. Brukarundersökningar är en viktig källa för dessa mätmetoder. Österåkers kommuns effektivitetsindex har legat högre än andra kommuners i riket. Vilket kan bero på att kommunen har bra resultat gällande den upplevda kvalitén i LSS- insatser och i äldreomsorg.

4.3 Österåker är en trygg kommun för de som vistas, verkar och bor här

4.3.1 Brukare inom särskild boende LSS/SOL ska uppleva trygghet i sitt hem.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
	—	Brukarbedömning serviceboende LSS – Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	73	62		74	74

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
	—	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)	85	79		90	90
	—	Brukarbedömning boende särskild service SoL - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	71			75	75
	—	Brukarbedömning gruppboestad LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)	65	79		69	69
	—	Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare med minst 2 besök dagligen möter under 14 dagar, median	14	16		14	14

Utfall saknas - SoL brukaren är aldrig rädd för något hemma 2023.

Utfall för 2024 saknas för 2024 vid tiden för delårsrapporten.

Utfallet på måloppfyllelsen gällande målet *brukare med insatser från nämnden ska uppleva trygghet i sitt hem*, skiljer sig mellan utförda insatser. I grupp- och servicebostäder inom LSS och socialpsykiatri har flera upplevt sig trygga jämfört med 2022 och resultatet är bättre än genomsnittet för kommuner i riket. Däremot behöver trygghetsskapande faktorer utvecklas inom särskilt boende och hemtjänst där resultatet visar att av Österåkers kommuns invånare är det lägre andel som känner sig trygga än genomsnittet i riket.

Resultatet är dock ett osäkerhetstal vilket innebär att resultatet ska tolkas med försiktighet. Trygghetsskapande kan utvecklas bland annat genom bättre kommunikation, kompetens om målgruppen och tydlighet kring aktiviteter. Under delåret har utförarverksamheter därför förbättrat kompetensen om demenssjukdomar, lågeffektivt bemötande och alternativ kompletterande kommunikation (AKK) för att skapa trygghet för äldre och för personer med funktionsnedsättning. En ytterligare trygghetsskapande åtgärd är förbättrad kunskap om hantering av avvikelser. Genom att analysera avvikelser i verksamheter kan rutiner och arbetssätt förbättras. Egenregin har därför satsat på kompetensutveckling kring avvikelser och arbetat aktivt för att varje medarbetare ska ha förståelse och kunskap om avvikelserapportering.

4.3.2 Öka kvalitén i mötet mellan socialtjänstens medarbetare och kommunens invånare.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
		Deltagande i Yrkesresan ska omfatta alla som utbildningen är till för.				100 %	100

Utfall saknas för 2022–2023 samt för 2024 vid tiden för delårsrapporten.

Under delåret har det tillkommit utbildningar via utbildningskonceptet Yrkesresan till flera målgrupper. Yrkesresan funktionshinder för utförare lanserades under våren 2024 och består av introduktion och kompetensutveckling i tre steg: Bas för medarbetare med erfarenhet < 2 år, fördjupning för medarbetare med erfarenhet >2 år och spets för medarbetare med behov av specifika kunskaper.

Kvalitet i mötet mellan socialtjänstens medarbetare och invånare kan ökas genom bättre bemötande, kunskaper om funktionsnedsättningar och åldrande samt kvalitativa möten där brukare kan känna sig lyssnad, sedd och delaktig.

Möten mellan socialtjänsten och invånare sker i samband med insatser, vid informationsmöten och i samband med att synpunkter och klagomål bearbetas. Vård- och omsorgsnämndens verksamheter har bland annat satsat på kompetensutveckling kring i lågeffektivt bemötande, demens, nutrition och dokumentation för att kvalitet i mötet ska förbättras. Hantering av synpunkter och klagomål är ett viktigt verktyg i arbetet med att förbättra kvalitén i mötet, i insatser och verksamheter inom socialtjänstens verksamhetsområde.

4.4 Österåkers utveckling sker med fokus på en hållbar framtid

4.4.1 Nämnden ska bidra till att miljöpåverkan minskar inom upphandlade tjänster under 2024.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
		Andel upphandlingar 2024 där nämnden har ställt krav att minska negativ miljöpåverkan i utgångspunkt i miljö och klimatprogrammet.				100 %	100 %

I samtliga nya avtal som nämnden tecknar för tjänster inom vård- och omsorg, säkerställs att avtalet innehåller krav på att leverantören av tjänsten ska ha en plan för att minska miljöpåverkan och ha en hållbarhetstänk. Målet antas bli uppfyllt under 2024 då arbetet fortsätter att uppdatera avtalen med kraven på minskad miljöpåverkan.

4.4.2 Brukare ska erbjudas en balanserad och näringsrik kost.

		Resultatindikatorer	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Mål 2024
		Andel särskilda boenden med rutin för att förebygga undernäring			100 %	80 %	80 %

Nämnden ska säkerställa att utförarverksamheter inom särskilda boenden har fastställt, kända rutiner för att förebyggas och behandla undernäring samt när och hur en utredning om undernäring ska göras. Nämnden ska också säkerställa att rutiner finns för riskbedömning som är angiven i 3 HSLF-FS 2022:49. I årets verksamhetsuppföljningar ingår uppföljning av de särskilda boendets arbete med att förebygga undernäring genom balanserad kost. Personal för nattpatrullen och träffpunkter har under delårsperioden fått utbildningen ÄTUP-metod, där syftet är att kunskaperna ska leda till minskad

risk för undernäring för äldre.

5 Verksamhetsuppföljning

5.1 Verksamhetsuppföljning - delårsbokslut

Belopp i tkr	Period jan-aug				Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall fg år
Nämnd och staber	-14 788	-17 166	2 378	-17 772	-25 750	-22 750	3 000	-23 949
Särskilt boende	-173 500	-169 079	-4 421	-174 663	-253 618	-265 618	-12 000	-234 988
Hemtjänst	-79 375	-78 969	-406	-84 679	-118 453	-116 453	2 000	-111 682
Övrig äldreomsorg	-12 477	-14 455	1 978	-16 024	-21 682	-19 682	2 000	-20 029
Admin äldreomsorg	-11 253	-10 071	-1 182	-10 523	-15 107	-16 107	-1 000	-14 039
LSS vuxna	-133 055	-127 345	-5 710	-137 485	-191 017	-198 017	-7 000	-184 167
Psykatri vuxna	-24 859	-27 273	2 414	-28 272	-40 910	-38 910	2 000	-39 559
Admin vuxenstöd	-7 013	-7 782	769	-8 254	-11 673	-10 673	1 000	-11 389
LSS barn	-13 792	-11 057	-2 735	-13 222	-16 586	-19 586	-3 000	-18 671
Övrigt barn och ungdom	-11 559	-12 897	1 337	-13 200	-19 345	-17 345	2 000	-17 890
Admin barn och ungdom	-2 768	-3 260	493	-3 120	-4 891	-4 891	0	-3 835
Personligt ombud	-1 047	-1 113	66	-1 064	-1 670	-1 670	0	-1 433
Summa VON exkl egen regi	-485 486	-480 467	-5 019	-508 278	-720 700	-731 700	-11 000	-681 631
Centrala enheter egen regi	0	0	0	525	0	0	0	932
Äldreomsorg egen regi	1 042	893	149	-60	1 602	1 602	0	-2 376
Funktionsnedsättning egen regi	-5 337	-859	-4 478	-6 091	-1 602	-7 602	-6 000	-10 283
Summa Egen regi	-4 295	34	-4 328	-5 626	0	-6 000	-6 000	-11 727
Totalt inkl egen regi	-489 781	-480 433	-9 347	-513 904	-720 700	-737 700	-17 000	-693 358

Per sista augusti 2024 har nämnden ett totalt underskott på 9 347 tkr jämfört med budget för Vård- och omsorgsnämnden.

Nämnder och staber har ett budgetöverskott på 2 378 tkr jämfört med budget beroende på erhållna statsbidrag.

Särskilt boende har en negativ budgetavvikelse jämfört med budget på 4 421 tkr. Anledningen till underskottet är mycket snabb ökning av antal brukare från maj till augusti.

Hemtjänsten har ett underskott på 406 tkr jämfört med budget, då behovet av antalet timmar varit något mer än budget.

Övrig äldreomsorg har ett överskott på 1 978 tkr jämfört med budget, beroende på lägre behov för korttidsplatser för äldre än budgeterat.

Enheten admin äldreomsorg har ett underskott på 1 182 tkr jämfört med budget pga. behov av konsulter.

LSS vuxna har ett underskott på 5 710 tkr jämfört med budget. Anledningen är att högre ersättningar till egen regi för LSS boende vilket belastar enheten men samtidigt minskar underskottet för på egen regi.

Området vuxen socialpsykiatri har ett överskott på 2 414 tkr jämfört med budget pga. färre beviljade platser för stöd och serviceboenden.

Administrativa enheten för vuxna har ett överskott om 769 tkr jämfört med budget med anledning av vakanser av personal samt lägre övriga kostnader än budgeterat.

Enheten övriga barn och ungdom har ett överskott på 1 337 tkr med anledning av mindre behov av korttidsvistelse än budgeterat. LSS barn har ett underskott på 2 735 jämfört med budget, med anledning av fler barn med behov av boendeplaceringar än budgeterat. Administrativa enheten för barn och unga har ett överskott på 493 tkr jämfört med budget med anledning av lägre personalkostnader med anledning av vakans jämfört med budget.

Personligt ombud har ett överskott på 66 tkr jämfört med budget med anledning av lägre kostnader än budgeterat.

Egen regi:

Personalkostnaderna ligger högre än budget och beror främst på att det varit pensionsavgångar, personalkrävande kunder och nya kunder med dubbelbemanning. Man har även haft det lite tuffare på vissa gruppboendestäder där man på en del har brukare som kräver dubbel bemanning. Även Serviceboendestäder har underskott då kunder med större vårdtyngd placerats på serviceboendestäder.

Prognos helår:

Totalt sätts prognosen till - 17 000 tkr för helår. Totalt prognostiseras -11 000 för VON beroende på stor volymökning för Särskilt boende , även ersättningsnivåerna till egen regi för LSS Vuxna har ökat jämfört med budget.

Fortfarande budgeteras ett underskott för LSS egen regi på -6 000 tkr, då LSS Boende och stöd och service fortfarande uppvisar ett underskott då personalkostnader är högre än budgeterat.

5.2 Nämnd

Vård- och omsorgsnämnden fullgör kommunens ansvar när det gäller att tillgodose behoven av vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt verksamheterna i egen regi.

Vård- och omsorgsnämnden är en kundvals nämnd med ansvar för myndighetsutövning, beställning och finansiering av verksamheten, uppföljning av kvalitén i verksamheten och de utförda insatserna.

Vård- och omsorgsnämnden har haft sex stycken nämndsammanträden under delåret 2024

5.3 Förvaltningsstöd

Socialförvaltningen leds av socialdirektören. Förvaltningens sakkunniga, förvaltningsjurist, bostadsförvaltare, medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR), medicinsk ansvarig sjuksköterska (MAS), fixartjänst och webbredaktör, systemförvaltare, avgiftshandläggare, controllers samt förvaltningens administrativa stödfunktioner finns samlade i Enheten för Förvaltningsstöd.

5.3.1 Hälso- och sjukvård

Kommunen som vårdgivare har ett hälso- och sjukvårdsansvar upp till sjuksköterskenivå för gruppboenden och serviceboenden enligt LSS samt boenden inom socialpsykiatri. Ansvaret omfattar sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut. Det årliga uppföljningen av hälso- och sjukvårdsansvar inom nämndens verksamheter och privata utförare, utförs bland annat genom verksamhetsbesök, granskning av rutiner, patientsäkerhetsberättelser och egenkontroller. Syftet är att säkerställa att verksamheten driver ett aktivt patientsäkerhetsarbete och att kravet på god och säker vård uppfylls enligt aktuella lagar, föreskrifter och förordningar. Uppföljningen visar behov av fortsatt arbete med bättre munhälsa och behov av kompetensutveckling gällande psykisk ohälsa. Verksamheter där brister har uppmärksammats har upprättat handlingsplaner för att visa på planerade åtgärder.

Extern läkemedelsgranskning sker årligen, medicinsk ansvarig sjuksköterska (MAS) deltar vid granskning, inhämtar granskningsprotokollet och följer upp handlingsplan. Extern vårdhygienisk expertis har genomfört hygienrond på särskilda boenden Görjansängen och Vårdbo.

Utredningar enligt Lex Maria hanteras av respektive verksamhet. Nämnden

informerar löpnade. Under delåret har två anmälningar på Lex Maria upprättats.

Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) ansvarar för att de individer som bor eller har daglig verksamhet i verksamheter inom kommunens ansvarsområde får en säker och ändamålsenlig rehabilitering av god kvalitet.

5.3.2 Beställningar och avtal

Följande upphandlingar har skett och kommer att ske under 2024:

- Enebacken vård och omsorgsboende driftentreprenad 2024-06-01
- Vårdsängar 2024-12-07

5.3.3 Synpunkter och klagomål, lex Sarah och ej verkställda beslut

Klagomål och synpunkter

Inkomna klagomål och synpunkter samt övriga rapporter utgör värdefull information och underlag i förvaltningens och utförarnas kvalitetsarbete. De privata utförare som kommunen anlitar, liksom verksamheter inom egen regi, hanterar och åtgärdar sina klagomål, synpunkter och rapporterar Lex Sarah samt lex Maria. Dessa rapporteras skyndsamt till förvaltningen. Arbetet med synpunkter och klagomålshantering behöver fortsätta både internt och externt för att uppnå en enhetlig arbetssätt med både hantering av dessa och inrapportering.

Antal synpunkter och klagomål som har inkommit under året:

- särskilt boende 58 stycken
- hemtjänst 65 stycken
- funktionsnedsättning egen regi 29 stycken
- natt-/ larmpatrull 0
- förvaltningens myndighetsutövning, 0 stycken gällande äldreomsorg och 0 stycken gällande Vuxenstöd.

Äldreomsorgs klagomål handlar om; brister gällande information, personalens bemötande och beteende t.ex. felparkering, brister i bilkörning och cykling, uteblivna och försenade besök, hot och våld, brister i utförd hjälp och synpunkter på schemaläggning. Klagomålen rör även brister i verksamheternas lokaler.

Utförarnas klagomål inom området funktionsnedsättning handlar om bemötande, arbetssätt, fastighetsfrågor, kommunikation.

Lex Sarah/Lex Maria

0 Lex Sarah rapporter avseende äldreomsorg och sex stycken inom området funktionsnedsättning har rapporterats till IVO. 2 Lex Maria rapporter avseende gruppboende LSS har rapporterats till IVO.

Ej verkställda beslut

Under delåret har det rapporterats totalt 19 ej verkställda beslut till IVO och 18

avbrutna verkställigheter. Tre av ej verkställda besluten avsåg LSS boende där personen inte var redo att flytta in eller ville avvakta med inflyttning. Åtta beslut handlade om hemtjänst där brukaren ville avvakta med insatsen helt eller delvis. Tre beslut avsåg daglig verksamhet där brukaren hade särskilda behov och ville vänta med insatsen eller ville inte börja i den erbjudna verksamheten. Två ej verkställda beslut handlade om ledsagning/ och avlösarservice där brukaren inte ville ha insatsen pga. att den erbjudna personalen inte motsvarade önskemålet. Två beslut avsåg trygghetslarm där brukaren inte hade lämnat nycklar till utföraren och ett beslut särskilt boende där insatsen avslutades. De avbrutna besluten avsåg flytt till ett särskilt boende, hemtjänst och daglig verksamhet.

Vid klagomål på hälso- och sjukvård ska patienter i första hand vända sig direkt till vårdgivaren. Patienter kan kontakta patientnämnden för stöd i kontakt med vårdgivaren.

5.4 Äldreomsorg

Enheten för stöd till äldre och funktionsnedsatta har arbetat för att effektivisera handläggningen av ansökningar från målgruppen. Genom att tillsätta ett utskrivningsteam som tar hand om alla utskrivningsplaneringar från slutna hälso- och sjukvård och ett annat andra team som tar hand om nyansökningar och uppföljningar har enheten uppnått högre effektivitet.

Verksamheter inom äldreomsorg som drivs av kommunens egen regi, enligt LOV eller genom en driftentreprenad enligt LOU omfattar stöd, service och omvårdnad i det egna hemmet för personer oavsett ålder (hemtjänst). Särskilt boende, korttidsboende avser omsorg dygnet runt utanför det egna hemmet där även hälso- och sjukvårdsinsatser ingår.

Samtliga utförarverksamheter inom äldreomsorg har slutfört Silviahemscertifiering eller motsvarande. Certifieringen innebär att alla medarbetare vid en vård- och omsorgsenhet har fått en grundutbildning i demenskunskap. Arbetsledare har utbildats i ledarskap vid implementering och teamarbete, samt minst två medarbetare per avdelning har fått reflektionsledarutbildning. Kompetenshöjningen syftar till bättre bemötande och omsorg till personer med demenssjukdom.

Äldreomsorgen har också fått kompetensutveckling i psykisk hälsa för äldre. Syftet är att se tecken på försämrat mående och förebygga psykisk hälsa. Under delåret har ny syn- och hörselkonsulent börjat. I arbetet ingår att ge vägledning i vardagen för äldre med syn- och hörselnedsättning.

För att öka äldre psykiska välmående och förebygga ohälsa har Görjänsängens särskilda boende numera en aktivitetsansvarig som ser till att de äldre får ta del av främjande aktiviteter i grupp eller enskilt. Exempel på aktiviteter kan vara filmvisning, musik och rörelse. En digitalcoach är anställd och ska hjälpa seniorer att hantera digitala verktyg, datorer och program.

Platstillgången inom särskilt boende har varit tillräcklig för att tillgodose behovet avseende delåret. Tillgången till demensplatser är begränsad och antas räcka för delåret.

Satsningen med hälsosamtal för personer över 80 år under våren var lyckad.

Värdefull information om äldres vardag, önskemål om aktiviteter samt förbättringsförslag ger kommunen underlag för att arbeta vidare med att förebygga ofrivillig ensamhet och bättre livsvillkor för äldre.

5.4.1 Insatser

Särskilt Boende

Budgeterat är 336 platser och snittet till och med augusti ligger på 338 platser. I augusti hade kommunen 367 platser och startade året med lägre volym än budgeterat, men sedan maj har nämnden haft en mycket stor volymökning. För året prognostiseras en ökning jämfört med budget.

Antal kunder i särskilt boende												
År	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
2021	245	249	249	251	250	254	256	263	258	256	263	267
2022	269	271	274	278	279	282	285	290	291	298	302	302
2023	297	300	302	311	314	317	321	322	326	327	325	323
2024	314	324	329	328	336	346	359	367				

Nedan tabell som visar åldersspann på personer inom särskilt boende och om de varit från kommunen eller är inflyttade från andra kommuner

Särskilt boende månadsredovisning juni 2024	< 65	65-79	80-89	>90	Totalt
Kommuninneboende, dvs från Österåkers kommun	8	85	149	80	322
Inflytt via SoL 2:8, dvs från annan kommun som inte betalar		4	13	8	25
Brukare som flyttat till annan kommun via Länsöverenskommelse som Österåkers kommunen betalar		7	6	7	20
Länsöverenskommelse från annan kommun som annan kommun betalar		6	8	2	16

Hemtjänst

Hemtjänsten jan-aug hade utförd tid 84,4 % ackumulerat av beställd tid vilket är högre än föregående år, då utförande låg på 77,5 % av beställda. I linje med budgeterat men minskning av volymen förväntas de sista månaderna.

Utförd tid i timmar 2023 hemtjänst	Jan	Mars	Juni	Juli	aug	Ack 2024	Ack 2023
TOTALT EGENREGI UTFÖRDA	1737	1765	1621	1722	1784	13633	21421
TOTALT EGENREGI BESTÄLLDA	2244	2484	2084	2196	2084	17438	25860
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	77,4%	71,1%	77,8%	78,4%	85,6%	78,2%	82,8%
TOTALT EXTERNA UTFÖRDA	19238	19286	18516	18237	18247	151006	221165
TOTALT EXTERNA BESTÄLLDA	22057	23225	22220	22132	22045	177591	287836
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	87,2%	83,0%	83,3%	82,4%	82,8%	85,0%	76,8%
TOTALT HELA KOMMUNEN UTFÖRDA	20975	21051	20137	19959	20031	164639	242586
TOTALT HELA KOMMUNEN BESTÄLLDA	24301	25709	24304	24328	24129	195029	313096
% UTFÖRDA / BESTÄLLDA	86,3%	81,9%	82,9%	82,0%	83,0%	84,4%	77,5%
Utförda tid fördelning							
ANDEL EGEN REGI	8,3%	8,4%	8,0%	8,6%	8,9%	8,3%	8,8%
ANDEL EXTERNA	91,7%	91,6%	92,0%	91,4%	91,1%	91,7%	91,2%
Antal kunder med hemtjänst (ej avlösning, ledsagning)							
2023 hemtjänst kunder (ej avlösning, leds)	Jan	Mars	Juni	Juli	aug		Ack 2023
Antal Kunder månad	654	653	643	654	650		633

Utförd tid i timmar 2023 hemtjänst	Jan	Mars	Juni	Juli	aug	Ack 2024	Ack 2023
tim/månad utförda per kund	32	32	31	31	31		32
tim/månad/ beställda per kund	37	39	38	37	37		41

Korttidsboende/växelvård

Korttidsboende/växelvård har varierat stort under året på 18 platser som finns. Mycket få individer har varit inlagda bitvis, men snittet under året har varit ca 10 platser.

5.5 Barn och unga

Verksamheten omfattar stöd till barn och unga med funktionsnedsättning inom ramen för SoL och LSS. Handläggningen sker i enlighet med arbetssättet IBIC som ger stöd till att formulera nuläge och mål, med fokus på de individuella behoven.

Samverkan mellan socialförvaltningens enheter är pågående och rutiner för samverkan är implementerade i ordinarie verksamhet. Samverkan kring skolfrånvaro med utbildningsnämnden har fungerat bra och elever med skolfrånvaro har fått hjälp att återgå till studier. Arbetet med att förbättra barnrättsperspektivet fortsätter. Detta görs genom material och information som är anpassat till barn samt anpassade mötesformer för att barn ska ha bättre möjlighet till delaktighet.

Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet har genomgått renovering för att lokalerna ska passa till ändamålet och målgruppen. Verksamheterna fortsätter arbetet med att göra barn delaktiga i planeringen och utvärderingen av insatser. Exempel är kontinuerliga möten där barnen själva kan ta upp diskussionsämnen och planera innehållet i verksamheten.

5.5.1 Insatser

Personlig assistans enligt LSS och SFB

Personlig assistans Barn och ungdom	Utfall		Utfall	Utfall
	2024	2023	2022	2021
Antal personer enligt SFB	10	11	10	11
Antal personer enligt LSS	7	6	8	7

Antalet ansökningar och beslut om personlig assistans enligt LSS är på en jämn

nivå.

Boende Barn

Antalet beslut om bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS var 8 stycken i augusti 2024 vilket är något fler än två tidigare år. De flesta placeringarna är kopplade till skolgång på en annan ort.

Kortidsvistelse

Volymen inom korttidsvistelse har minskat sedan Covid19. I augusti låg volymerna på 190 dygn/månad.

5.6 Vuxenstöd

Verksamheten omfattar stöd och omsorg till personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL och stöd och omsorg till vuxna personer inom LSS.

Handläggning sker med utredningsmetoden Individens behov i Centrum (IBIC). Syftet är att identifiera brukarens styrkor och behov.

I maj 2023 skedde nystart av det myndighetsgemensamma teamet, nu organiserat direkt under Samordningsförbundet i södra Roslagen. Teamet består av representant från arbetsförmedling, representant från försäkringskassan, en biståndshandläggare från enheten för Vuxenstöd (Socialförvaltningen) och en person från arbetsmarknadsenheten i kommunen. Syftet är att vägleda och hjälpa personer att hitta nästa steg för att kunna närma sig arbete. Teamet remitterar också personer vidare till det nya EU-projektet Lumena med start under början av sommaren. Projektet är till för personer 16 - 65 år, som vill arbeta/ studera, och som är i behov av ett samordnat stöd, de som anses stå "längst ifrån arbetsmarknaden".

5.6.1 Insatser

Boende vuxna LSS

I kommunen finns 12 bostäder med särskild service enligt LSS i form av gruppboendestäder och serviceboendestäder som drivs på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden. Emiliagårdens gruppboestad på Ljusterö har lagts ner. Brukare och personal har flyttats till andra verksamheter. Totalt betalar nämnden för 135 platser varav 90 platser finns i egen regi och 45 extern regi. I kommunen finns även ett särskild boende enl. SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning, Skogstäppan med sju platser.

LSS-boende Vuxna	Utfall		Utfall	Utfall
	2024	2023	2022	2021
Antal personer i Boende Vuxna	135	135	134	142
-varav egen regi	90	91	89	100

LSS-boende Vuxna	Utfall		Utfall	Utfall
-varav extern regi	45	44	45	42

Tomplatserna LSS Boende har varit något fler under 2024 men har minskat till 3 platser i augusti.

Enhet Boende	Tomma platser
Oppsättra	3
Totalt	3

Daglig verksamhet

Daglig verksamhet utförs av egen regi och av Funkisgruppen. Funkisgruppen hade i aug 2024 50 brukare. Kommunens egen regi bedriver flera olika dagliga verksamheter i kommunen och har ca 180 brukare.

Ett ettårigt statligt stimulansbidrag till habiliteringsersättning har rekviderats från Socialstyrelsen. Syftet med stimulansbidraget är att höja dagersättningen för dem som deltar i daglig verksamhet alternativt att bibehålla den nivå som erhöles med hjälp av tidigare års stimulansbidrag.

Personlig assistans enligt LSS och SFB

Personlig assistans vuxenstöd	Utfall		Utfall	Utfall
	2024	2023	2022	2021
Antal personer enligt SFB	40	44	39	42
Antal personer enligt LSS	7	9	16	18

Inflödet av nya ärenden inom personlig assistans är relativt stabilt men kostnaderna kan variera kraftigt beroende på brukares varierande behov. Personlig assistans enligt SFB har minskat under året och även LSS personlig assistans har minskat.

Kommunalt bostadstillägg

I tabellen nedan redovisas statistik för kommunalt bostadstillägg som infördes från 1 juli 2015. Minskning i april då ny ansökning sker varje april och nya beslutade regelverket gäller där försäkringskassan tar större andel av hyreskostnaden. Totalt 11 avslag varav 3 avliden, 1 annat beslut, 1 flyttat ut och 6 som ej når upp nya regelverket då försäkringskassan ersätter dessa med högre belopp.

Kommunalt bostadstillägg	jan-24	feb-24	mar-24	apr-24	maj-24	jun-24	jul-24	aug-24
Antal beviljade, totalt	41	41	41	41	34	34	36	36
Antal avslag, totalt	2	2	2	2	10	10	10	11
Belopp per månad	29 076 kr	29 076 kr	29 076 kr	29 076 kr	32 606 kr	33 187 kr	33 187 kr	34 040 kr

5.7 Personligt ombud

Målgruppen är vuxna personer i Österåkers kommun som till följd av psykisk ohälsa har, eller riskerar att få, långvariga och allvarliga psykiska funktionsnedsättningar. Österåkers kommun får statsbidrag för 2024, vilket motsvarar tre årsarbetare enligt fastställd beräkningsgrund. Verksamheten syftar till att brukare ska få möjlighet att leva ett självständigt liv. De personliga ombuden arbetar på den enskildes uppdrag och är fristående från myndighet och vårdgivare. Verksamheten är frivillig och kostnadsfri för brukaren.

5.8 Anhörigstöd

Syftet med anhörigstöd är att informera, stödja och vägleda anhöriga. En anhörig är en person som vårdar och stödjer en närstående på grund av ålder, sjukdom eller en funktionsnedsättning. Det finns olika aktiviteter som föreläsningar och grupper till anhöriga. Vissa av aktiviteterna erbjuds digitalt. Samverkan sker med nordostkommunerna och erbjuder gemensamma föreläsningar och digitala sammankomster. Genom anhängiggrupperna får deltagarna möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter och få stöd av varandra. Aktiviteterna som erbjuds till anhöriga är gratis och syftar till hälsofrämjande effekter. Anhörigstödet har genomfört anhängiggrupper för föräldrar som har vuxna barn med funktionsnedsättning.

5.9 Syn och hörsel

Syn- och hörselinstruktör har till syfte att bidra till att personer med syn- eller hörselnedsättningar kan uppnå ökad självständighet i sin vardag. Ett annat syfte är att tjänsten ska utbilda och ge råd till personal inom äldreomsorgen och annan omsorgspersonal för att höja kompetensen. Syn- och hörselinstruktören har sin hemvist på mötesplatsen Fyren.

5.10 Egen regi

Kommunens egen regi utför vård och omsorg inom äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Verksamheter inom egen regin är en del av socialförvaltningen.

Inom området äldreomsorg bedrivs ett särskilt boende för äldre och hemtjänst som båda ligger på Ljusterö. Därutöver bedrivs hemtjänst nattetid (nattpatrullen) över hela kommunen. Det finns också fyra träffpunkter för äldre och en verksamhet som administrerar larm.

För området funktionsnedsättning finns åtta gruppboendestäder och tre serviceboendestäder, sex dagliga verksamheter, två barn- och ungdomsverksamheter, en hälso- och sjukvårdsverksamhet och en verksamhet för personlig assistans, kontaktperson, ledsagning och avlösning.

Verksamheterna inom egen regin har haft som mål att bli bättre på dokumentation, hantering av avvikelser och lågeffektivt bemötande. Arbetet är pågående och alla verksamheter är involverade i det.

Kommunens verksamheter kan ansöka om medel från en så kallad Utvecklingsslussen. Egen regins verksamhet Sagens dagliga verksamhet fick medel för att införskaffa en interaktiv projektor och Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet fick medel för skapande av flera upplevelse- och aktivitetsrum. På båda verksamheter har planerna blivit förverkligade genom dessa medel och satsningar har inneburit glädje för deltagarna.

5.10.1 LSS och socialpsykiatri egen regi

Försämringen mot budget beror till stor del på väsentligt högre personalkostnader jämfört med budget, främst till följd av högre kostnader för sjuklön, timanställda och övertid. Inom LSS boenden har brukare med svåra och komplexa behov påverkat utfallet i ekonomin där extra bemanning varit nödvändig för att kunna tillgodose brukarens behov.

Under våren anpassade egenregi alla personalscheman enligt de nya reglerna för dygnsvår. Personlig assistans sökte dispens och arbetar fortsatt med pass om 24 timmar.

Sommarplaneringen inklusive rekrytering av sommarvikarier var extra svårt i år då det är brist på arbetskraft. Detta har medfört att färre vikarier har funnits tillgängliga för arbete med en del övertid som följd för att möjliggöra att ordinarie personal får semester.

Under perioden har ett nätverk för stödpedagoger startats, stödpedagoger är en ny yrkeskategori som ska utveckla det pedagogiska arbetet gentemot brukare

ute i verksamheterna inom LSS. Nätverket möjliggör samarbete och erfarenhetsutbyte mellan verksamheterna.

Föregående år beviljades medel från utvecklingsslussen att starta ett pilotprojekt Boet i några service-och gruppboenden i egen regin. Boet är ett digitalt verktyg som möjliggör ökat självbestämmande och inflytande, större valfrihet och ökad känsla av delaktighet. Med Boet får även personalen all nödvändig information samlad på ett ställe, så att de kan ge rätt stöd, på rätt sätt, vid rätt tillfälle. Detta har fått en mycket positiv respons hos brukare och personal och har fortsatt 2024.

Området funktionsnedsättning har även fortsatt att satsa på kompetensutveckling inom palliativ vård. Förberedelser för att starta Yrkesresan för samtliga medarbetare inom funktionsnedsättning utförare har pågått under våren. Yrkesresan startar hösten 2024.

5.10.2 Äldreomsorg egen regi

Utbildningssatsningar i form av Silviacertifiering är genomförd på Görjansängen. Medarbetarna på Görjansängen har deltagit i en heldagsutbildning kring psykisk ohälsa hos äldre under året för att öka förståelsen kring ämnet. Både hemtjänsten och Görjansängen ingår i satsningen genom Österåkers kommun att följa Regeringskansliets agenda 2030 och mål 2 "Ingen hunger". Österåkers kommun har som mål att certifiera kommunen i sin helhet. Utbildningen ÄTUP är nu genomförd både på Görjansängen och inom nattpatrullen fastland och träffpunkterna.

För att öka kunskaperna och kvaliteten inom social dokumentation har vård och omsorg under 2023 startat ett "Tagg nätverk". Tagg-nätverket har fortsatt under 2024 och leds av systemförvaltare för Lifecare och varje verksamhet ska ha en representant i nätverket. En Lifecare Tagg kan vara en ambassadör för social dokumentation, sprida kunskap och introducera nya medarbetare i Lifecare.

5.11 Strategiska nyckeltal

5.11.1 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Antal kunder, hemtjänst	580	620	650	650	650
Hemtjänst, pris/utförd timme	459	472	481	481	481

Nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Hemtjänst, utförda timmar, dag och kväll	237 468	242 586	164 639	240 000	245 000
Timmar hemtjänst, egen regi	8 %	9 %	9 %	9 %	9 %

5.11.2 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	2 094	2 155	2 198	2 198	2 198
Särskilt boende, årsplatser	285	315	338	350	336
Beläggningsgrad	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Korttidsplatser, antal dygn	4 380	3 285	4 000	4 640	4 840
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 346	2 414	2 462	2 462	2 462

5.11.3 Funktionsnedsättning

Nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Boende, antal vuxna egen regi	96	91	90	88	98
Boende, antal vuxna extern regi	40	44	45	45	44
Boende, antal barn	7	5	8	8	6
Daglig verks. enl. LSS, antal personer	200	205	230	230	220
Korttidsvistelse, antal dygn	2 500	2 200	2 200	2 200	2 200
Korttidstillsyn, antal barn	20	24	25	25	24
Personlig assistans LSS, vuxna	13	9	7	8	12
Personlig assistans LSS, barn	7	6	7	7	7
Personlig assistans SFB, vuxna	42	44	40	40	42

Nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Personlig assistans SFB, barn	10	11	10	10	10

6 Internkontroll

För att alla medarbetare ska kunna leva upp till högt ställda krav på saklighet och opartiskhet i arbete har förvaltningen rutiner för hur medarbetarnas egna eller anhörigas ärenden ska hanteras.

Loggningskontroll i verksamhetssystemet avseende medarbetares och utförarnas informationssökningar görs en gång per månad eller oftare vid behov. Inga avvikelser eller obehöriga sökningar har upptäckts

Förvaltningen har inte identifierat några oegentligheter under verksamhetsåret vad det gäller:

- risker för jäv eller korruption
- registerförteckningar
- löneutbetalningar
- uppgifter som levereras i statistiksyfte
- kontroll av direktupphandlad verksamhet

Kontrollmomenten nedan är de generella som gäller för alla nämnder och tas fram av budget- och kvalitetsenheten.

Vård och omsorgsnämnden har tagit fram ytterligare kontrollpunkter avseende sin verksamhet. Dessa redovisas i förslag till budget 2025, verksamhetsplan 2025-2027.

Id*	Kontrollmoment:	Metod:	Periodicitet
Cent1a	Kontroll att intäkter och kostnader är korrekt konterade		8 ggr/år
Cent1b	Kontroll inför inlämning av Räkenskapssammandrag (RS)		1 ggr/år
Cent2	Kontroll av upprättandet av registerförteckningar		Minst 1 ggr/år
Cent3	Kontroll av löneutbetalningar		1 ggr/mån
Cent4	Kontroll av uppgifter som levereras i statistiksyfte		Minst 1 ggr/år

Under år 2024 finns inga avvikande iakttagelser att rapportera.

7 Personaluppföljning

7.1 HR

7.1.1 Antal anställda

Nyckeltal	Utfall delår 2023	Utfall helår 2023	Utfall delår 2024
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	273	282	285
<i>varav vård och omsorg, egen regi</i>	<i>219</i>	<i>226</i>	<i>229</i>
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning 31 dec respektive 31 aug	31	25	17
<i>varav vård och omsorg egen regi</i>	<i>31</i>	<i>24</i>	<i>15</i>
Antal anställda med månadslön 31 dec respektive 31 aug	304	307	302
<i>varav vård och omsorg egen regi</i>	<i>250</i>	<i>220</i>	<i>243</i>

7.1.2 Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Delår 2023	Utfall Helår 2023	Utfall Delår 2024
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	6,9	8,7	8,6
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	43	44	41
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	57	56	59

8 Framåtblick

På grund av att antal äldre ökar kommer behov av vård- och omsorgsinsatser öka kraftigt de kommande åren. Samtidigt förväntas konkurrensen om arbetskraften leda till rekryteringsutmaningar. Ett långsiktigt förändringsarbete för att anpassa äldreomsorgen till den demografiska och tekniska utvecklingen pågår. För att bibehålla en äldreomsorg av god kvalitet måste tillgången till personal med rätt kompetens säkras. Äldreomsorgens personal behöver erbjudas en attraktiv arbetsplats som tillvaratar och odlar deras yrkesprofession.

Digitalisering

Välfärdssektorn utvecklar digitala lösningar som möjliggör mera flexibla och mobila insatser som ger ökad trygghet och delaktighet för äldre och personer med funktionsnedsättning. Exempel på digital välfärdsteknik är sensorer, applikationer på mobiler och surfplattor som påminner eller ger stöd i omvårdnadssituationer eller möjliggör digitala möten med personalen. De välfärdstekniska lösningarna ska inte ersätta det mänskliga mötet inom omsorgen, men de kan ge bättre förutsättningar för verksamheter att disponera sina resurser.

Rutinmässiga uppgifter kan till viss del ersättas av tekniska lösningar och bidra till "mindre spring" och mer möten med brukaren. Välfärdsteknik kan också bidra till bättre arbetsmiljö för utförarnas personal. Digitala-lösningar för att kunna kommunicera bättre med brukare samtidigt som språkkunskaperna förbättras testas under 2024. Utbildning i svenska-språket för personal ges till flera för att kunna möta behovet av personal med tillfredställande språkkunskaper i svenska över tid.

Så kallad E-hälsa utvecklar välfärden. E-hälsa handlar om att använda digitala verktyg och utbyta information digitalt för att uppnå och bibehålla hälsa i samhället. Arbetet är inriktat på att skapa förbättringar för individ, vård- och omsorgspersonal samt beslutsfattare. Genom att ta till vara på digitaliseringens möjligheter att öka kvalitén i verksamheter. Nytt för individen kan handla om att komma åt information på nätet, ta del av sina handlingar och även ta beslut digitalt. För omsorgspersonalen kan e-hälsa handla om att kunna dokumentera på ett enkelt sätt samt inhämta information om kunskap enkelt och strukturerad.

Trygghet och kvalitet

För att långsiktigt säkra tillgången till personal måste attraktiviteten i yrket öka. Personal- och kompetensförsörjningsarbetet kan inte bara ta sikte på att attrahera och rekrytera ny personal. Det måste även handla om att ta tillvara på den fulla potentialen hos de som redan är anställda. I detta hänseende behöver upphandlingsunderlagen ha tydliga krav på arbetsmiljön för utförarnas personal tex. med antalet personer som omsorgspersonalen hjälper under en arbetsdag, fler som arbetar heltid och rätten till fortbildning.

Förvaltningen kommer att bidra till Agenda mål nr 8 "Anständiga arbetsvillkor

och ekonomisk tillväxt” genom att vid upphandling främja anständiga arbetsvillkor vid köp av varor och tjänster. Förvaltningen kommer även att bidra till mål nr 12, ”Hållbar konsumtion och produktion” genom att vid upphandling främja anständiga arbetsvillkor för varor och tjänster som köps in. Förvaltningen ska öka kunskapen för hållbarhet i upphandling, följa upp leverantörer och samarbeta för att ligga i framkant. Förvaltningen ska när det är möjligt nyttja ramavtal från SKR som är ett bra sätt att effektivisera upphandlingen och ställa relevanta hållbarhetskrav.

Lagändringar

Socialtjänstlagen

En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)”, ”Hållbar socialtjänst – har beretts i regeringskansliet och lagrådsremissen presenterades i juni 2024. Den nya socialtjänstlagen kommer ha betydelse för nämndens arbete. Förändringarna innebär att socialförvaltningen ska arbeta förebyggande i större utsträckning än tidigare. Flera insatser ska kunna ges utan behovsprövning. Förändring av socialtjänstlagen förväntas minska antalet ärenden som ska utredas samtidigt som det ställs ökade krav på förebyggande insatser och mera flexibla lösningar. Socialförvaltningen erbjuder redan förebyggande insatser utan biståndsbeslut. Förenklad ansökan finns för personer över 65 år för trygghetslarm, städ, inköp, ärenden, fönstertvätt. Förenklad ansökan innebär att insatser kan i vissa fall beviljas utan sedvanlig utredningsprocess. Förslaget är att lagen ska träda i kraft 1 juli 2025.

Det finns även förslag till ändringar i socialtjänstlagen som bland annat innebär att nämnden kan få rätt att använda digital teknik när bistånd ges i form av hemtjänst eller i särskilt boende. I förvaltningen pågår ett strategiskt arbete med välfärdsteknik, ett exempel är pilotprojektet med GPS larm och nyckelfri hemtjänst.

LSS

Den 1 mars 2023 presenterades förslaget om statligt huvudmannaskap för personlig assistans.

Förslaget innebär att:

- Staten genom Försäkringskassan ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans.
- Kommunerna ska fortsätta att utföra personlig assistans om den enskilde begär det.
- Timschablonen höjs för att kompensera arbetsgivarna för sjuklönekostnaderna för personliga assistenter.
- Det statliga huvudmannaskapet ska träda i kraft den 1 januari 2026 och de kommunala besluten om personlig assistans från detta datum ska föras över löpande till Försäkringskassan.
- Kommunerna ska kunna få ersättning för de kostnader för personlig assistans som uppstår från och med den 1 januari 2026.
- Anslaget för kommunalekonomisk utjämning minskas med 10 323

miljoner kronor totalt i 2021 års kostnads- och volymnivå till följd av huvudmannaskapsförändringen.

Under förutsättning att staten tar över kostnaderna för personlig assistans kommer kostnaderna för kommunen att upphöra 2026. Eftersom det fortfarande rör sig om ett förslag kan det i praktiken innebära att övergången till statlig assistans i sin helhet blir försenad. Därmed antas kostnader för assistans öka med befolkningsmängden tills huvudmannaskapsförändring.

Psykisk ohälsa ökar bland befolkningen. Detta leder till komplexa behov som kräver kompetens. För att undvika behov av direktupphandling behöver kompetensutveckling ske inom de boenden som kommunen tillhandahåller.

Daglig verksamhet syftar till att ge meningsfull sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Daglig verksamhet kan också tillsammans med andra aktörer bidra till att brukaren närmar sig arbetsmarknaden. Tillgången till praktikplatser är avgörande för att öka möjligheten till en anställning på den öppna arbetsmarknaden. I agenda 2030 i mål nr 8 framkommer att kommunen vill få fler personer långt från arbetsmarknaden i sysselsättning. Detta genom att skapa meningsfulla praktikplatser.

Socialpsykiatri

Förslaget på ny socialtjänstlag "Hållbar socialtjänst" bereds i regeringskansliet. Ändringar som föreslås i lagförslaget innefattar förtydligande av socialtjänstens ansvar för förebyggande insatser som även skulle kunna ges utan biståndsbeslut. Andra ändringar är ansvarsfördelning mellan kommun och region för brukare med missbruk och psykisk funktionsnedsättning. Detta förslag redogörs i s.k. samsjuklighetsutredning. Från samsjuklighetsutredningen framkommer förslag på att:

Regionernas hälso- och sjukvård ska ansvara för all behandling av skadligt bruk och ska ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd. Socialtjänstens huvuduppgift ska vara att stärka den enskildes resurser och funktionsförmåga genom sociala stödinsatser.

Tillsyn över socialtjänsten

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att se över möjligheterna att förbättra förutsättningarna för Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att utöva tillsyn över socialtjänsten, som inkluderar bland annat insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning. Uppdraget ska redovisas senast den 29 mars 2024.

Åtgärder mot välfärdsbrottslighet

Stora delar av den kommunala välfärdsproduktionen utförs av privata utförare efter upphandling eller tillämpning av valfrihetssystem. Välfärdsbrottslighet och korruption är växande problem. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att föreslå åtgärder för att förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare i syfte att motverka välfärdsbrottslighet, oseriösa aktörer och korruption. I uppdraget ingår att se över hur kommunallagentillämpas och eventuellt behov av ny lagstiftning.

En utredare har i uppdrag att ge myndigheter förbättrade möjligheter att utbyta information i syfte att förhindra fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet.

För användning i enlighet med Allmänna villkor för Norstedts Juridiks informationstjänster.

Utredaren föreslår en ny generell bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet. Myndigheterna ska få lämna ut uppgifter bland annat om det behövs för att förhindra att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd beslutas och betalas ut med fel belopp, för att utreda brott, för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk eller regelöverträdelser samt för att handlägga ärenden iförfattningsreglerad verksamhet.

Utredaren föreslår också att socialtjänsten ska omfattas av den generella sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap.27 § OSL som innebär att en sekretessbelagd uppgift får lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

9 Målbilaga

Övergripande mål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Målnivå 2024
Österåkers verksamheter präglas av hög kvalitet	Nämndens verksamhet ska präglas av rättssäkerhet.	Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde		—	35	31		30	30
	Brukare ska uppleva insatser från socialtjänsten som tillfredsställande.	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn		—	83 %	88 %		84 %	84 %
		Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren trivs alltid på sin dagliga verksamhet, andel 100 %		—	100 %	93 %		90 %	90 %
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		—	76	75		83	83

Övergripande mål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Målnivå 2024
Österåker har en robust och effektiv ekonomi	Vård- och omsorgsnämnden ska bidra till social hållbarhet vid befolkningsökning utan att den ekonomiska utveckling relativt sett ska öka.	Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)		—	1	0		-1	-1
		Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, (%)		—	-22	-25		-15	-15
	Nämnden ska eftersträva hög effektivitet i sina verksamheter.	Effektivitetsindex LSS boende och daglig verksamhet		—	79	61		63	60
		Effektivitetsindex äldreomsorg		—	87	91		90	95
Österåker är en trygg kommun för de som vistas, verkar och bor här	Brukare inom särskild boende LSS/SOL ska uppleva trygghet i sitt hem.	Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)		—	73	62		74	74
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)		—	85	79		90	90

Övergripande mål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Målnivå 2024
		Brukarbedömning boende särskild service SoL - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)		—	71			75	75
		Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren är aldrig rädd för något hemma, andel (%)		—	65	79		69	69
		Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare med minst 2 besök dagligen möter under 14 dagar, median		—	14	16		14	14
	Öka kvalitén i mötet mellan socialtjänstens medarbetare och kommunens invånare.	Deltagande i Yrkesresan ska omfatta alla som utbildningen är till för.		—				100 %	100

Övergripande mål	Nämndsmål/resultatmål	Resultatindikatorer			Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Målnivå 2024
Österåkers utveckling sker med fokus på en hållbar framtid	Nämnden ska bidra till att miljöpåverkan minskar inom upphandlade tjänster under 2024.	Andel upphandlingar 2024 där nämnden har ställt krav att minska negativ miljöpåverkan i utgångspunkt i miljö och klimatprogrammet.						100 %	100 %
	Brukare ska erbjudas en balanserad och näringsrik kost.	Andel särskilda boenden med rutin för att förebygga undernäring					100 %	80 %	80 %

10 Bilaga över strategiska nyckeltal

10.1 Nyckeltal- år

10.1.1 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Antal kunder, hemtjänst	610	590	580	620	650	650	650
Hemtjänst, pris/utförd timme	437	443	459	472	481	481	481
Hemtjänst, utförda timmar, dag och kväll	255 520	246 737	237 468	242 586	164 639	240 000	245 000
Timmar hemtjänst, egen regi	8 %	8 %	8 %	9 %	9 %	9 %	9 %

10.1.2 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Särskilt boende, snittkostnad/dygn	1 993	2 023	2 094	2 155	2 198	2 198	2 198
Särskilt boende, årsplatser	267	256	285	315	338	350	336
Beläggingsgrad	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Korttidsplatser, antal dygn	4 000	3 859	4 380	3 285	4 000	4 640	4 840
Korttidsplatser, snittkostnad/dygn	2 276	2 300	2 346	2 414	2 462	2 462	2 462

10.1.3 Funktionsnedsättning

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Boende, antal vuxna egen regi	96	91	96	91	90	88	98
Boende, antal vuxna extern regi	43	41	40	44	45	45	44
Boende, antal barn	6	10	7	5	8	8	6

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Prognos 2024	Budget 2024
Daglig verks. enl. LSS, antal personer	180	193	200	205	230	230	220
Korttidsvistelse, antal dygn	3 600	2 160	2 500	2 200	2 200	2 200	2 200
Korttidstillsyn, antal barn	22	20	20	24	25	25	24
Personlig assistans LSS, vuxna	17	15	13	9	7	8	12
Personlig assistans LSS, barn	7	7	7	6	7	7	7
Personlig assistans SFB, vuxna	44	42	42	44	40	40	42
Personlig assistans SFB, barn	10	11	10	11	10	10	10

11 Bilaga Internkontroll

Kontrollmoment	Periodicitet	Metod (internkontroll)	Uppföljningsansvarig (funktion)	Är kontrollmomentet genomfört enligt plan?	Har det uppkommit några avvikelser?	Kommentera vid avvikelse
Central 1: Det finns en redundans i organisationen genom framtagna rutinbeskrivningar för det dagliga arbetet	Årligen	Genomgång på enhetsmöte, detta dokumenteras	Enhetschefer			
Central 2: Alla förvaltningar har en aktuell kompetensförsörjningsplan	Månadsvis	Slumpmässiga loggningskontroller i verksamhetssystemet som undertecknas av behörig enhetschef.	Enhetschef			
	Årligen	Förteckning över "taggar" med behörighet till arkivet kontrolleras och undertecknas av behörig enhetschef.	Enhetschefer			
Central 3: Efterlevnad av policy för hållbart resande	Årligen	Lyfts på APT av enhetschef. Sammanställs årligen.	Enhetschef			

Kontrollmoment	Periodicitet	Metod (internkontroll)	Uppföljningsansvarig (funktion)	Är kontrollmomentet genomfört enligt plan?	Har det uppkommit några avvikelser?	Kommentera vid avvikelse
Verksamhetsspecifikt kontrollmoment 1: Endast behörig personal ska ha tillgång till arkiv, handlingar och system som personal ej är behörig att se.	2 ggr per år	Loggningskontroll i verksamhetssystemet undertecknas av behörig chef samt förteckning över "taggar" med behörighet till arkivet kontrolleras.	Enhetschef			

12 Ekonomiska bilagor - egen regi VON

Egen regi per enhet

Äldreomsorg/hemtjänst	Avvikelse	Prognos
Hmtj Ljusterö	-644	
Träffpunkter	742	
Trygghetslarm/Nattpatrull	-336	
Särskilt boende Ljusterö	388	
Totalt Äldreomsorg	149	0
Grp bost Smedby	-1834	
Grp bost Oppsättra	1466	
Grp bost Bergsättra	-2152	
Kanalvägen 5	-1018	
Grp Norrgårdsvägen 35	357	
Grp bost Skonaren	-572	
Grp bost Skånsta	-1072	
Grp bost Ljusterö	481	
Tot GB	-4344	-6000
DV Oppsättra	878	
DV Kanalhuset	-40	
DV ILSA	796	
DV Knopen	-405	
DV Sågen	690	
DV Nätet	-30	
DV Ljusterö	14	
Tot DV	1904	2500
Servicebost Malvavägen	-1154	
Servicebost Runö	514	
Servicebost Norrgv	-776	
Tot Servicebostad	-1416	-2000
Boendestöd Österåker	73	
HSL / HSE	169	
Avlösning, kontaktperson, ledsagning	226	
Träff Ruffen	32	
Träff Bryggan	57	
Pers Assistans	-1111	
Solskiftet BoU	-68	
Tot Övriga	-621	-500
Totalt Funktionsnedsättning	-4478	-6000
Totalt VoO	-4328	-6000